

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 22. aprila 1854.

List 32.

Korist mačjega répa ali Timotejeve trave.

Dostikrat so „Novice“ že priporočevale mačji rep ali Timotejevo travo, in res so ga začeli naši kmetovavci ene leta sèm pridno sejati, — al še vse premalo. Mačji rep zasluži, da se ga naši kmetovavci še bolj poprimejo. V spričo tega jim hočemo povedati: kaj pišejo „hospodarské noviny“ v Pragu od njega.

Mačji rep — pravijo — je vsakteremu plemenu naše domače živine prijetna in tečna klaja, in ima to prednost pred vsako drugo travo, da se sila veliko semena od njega pridela in s prav majhnim trudom.

Mačji rep ne porajta dosti za vreme; ne mraz ne vročina mu ne škodjeta zlo, in celò v taci krajih, kateri niso za nobeno deteljo, se mačji rep kaj dobro obnaša, in tudi tam, kjer se ozimina več sejati ne more, daje mačji rep kmetovavcem še zmiraj gotov pridelk.

Mačji rep je dober v goratih krajih.

Mačji rep ima to posebno lastnost, da mu mraz ne škodje; je tedaj v goratih krajih, kjer je vreme bolj oestro, velika dobrota kmetovavcem, ki si po njem zamorejo obilo klaje pridelati.

Mačji rep je tudi dober za ravnine.

Vsak kmetovavec vé, kako lahko neugodno vreme detelji škodje, in kakošna nadloga je dostikrat za gospodarja, ako mu detelja spodletí. Kdor je kterikrat tako zadergo občutil, da mu je klaje zmanjkovalo, bo gotovo vesel imeti travo, ktere tudi naj slabeje vreme ne užuga. Taka trava pa je mačji rep.

Mačji rep mešan z deteljo.

Ako sejemo mačji rep z deteljo, in če detelja zavolj slabega vremena slabo obeta, jo bo namestoval mačji rep, ki ne mara za nobeno vreme. Pa če tudi detelja lepo stoji, je vendar s to mešanico pridelk veči in bolji; taka mešanica ne napenja živine tako rada, kakor sama zelena detelja, in njiva se obvarje tiste nesrečne sitnice, ktero vsak kmetovavec le predobro pod imenom pirnice pozna in ki se v drugem letu, če tam pa tam detelja poide, tako rada na njenem mestu zaplodi. Če pa je mačji rep vsejan, zatara on pirnico.

Zemlja za mačji rep.

Z vsako zemljo ima za ljubo. Rase dobro na šotnem in močirnem svetu kakor v težki ilovnati zemlji, pa tudi v lahki pešeni. Naj bolje pa se obnaša na pešeno-ilovnati zemlji.

Kako se mačji rep seje?

Seje se sam ali pa z navadno deteljo zmešan pod ječmen, ovès ali jaro rèž, zgodaj spomladi. Seje se z deteljno sejavnico ali pa z roko, tako da se s prvimi tremi persti seme zagradi in lepo enako po njivi trosi. Če se seje z mašino, se potrebuje

za oral (joh) deteljnega semena 12 do 14 funtov, 4 do 5 funtov pa mačjega repa; — če se pa seje z roko, je deteljnega semena 16 do 20 funtov, mačjega repa pa 5 do 6 funtov treba. Kdor seje sam mačji rep, potrebuje na oral 10 do 12 funtov semena.

Kadar je žito, pod ktero hočemo to travo sejati, že vsejano in njiva večkrat povlečena in lepo zrahlana bila, se seje mačji rep; če pa ga hočemo z deteljo sejati, je treba popred deteljo, in potem še le mačji rep sejati. Potem se njiva, ker mora seme le plitvo pod zemljo priti (sicer se zaduši) rahlo povleče, in dobro je, če tudi povalja, da se po verhu ležeče seme v zemljo pritisne.

Prav dobro je tudi, ako se omenjena mešanica prav zgodaj spomladi seje med ozimino. Takrat vsejanega semena ni treba povleči, ker po zimskem srežu vzdignjena in perhka zemlja sama zakrije seme, kadar se je vlegla. Tako zgodaj sejana detelja se da že prvo jesen (pozno) kositi in ž njo vsejani mačji rep je potem že o prvem letu deteljne košnje močnejši in tečnejši.

Kadaj se kosí mačji rep?

Kakor hitro začne cvesti. Kdor dalje čaka, sicer več nakosí, pa klaja je bolj terda, slamnata, da je živina ne je rada in ji tudi tako ne tekne.

Za seme se kosí, ko začne rep še rujav prihajati in se s perstmi lahko omane.

Zabavljica zoper mačji rep.

Od mačjega répa pravijo, da ima to napako, da njegove korenine ne zgnjijo rade in da se tedaj pozneje med žitom kot plevel prikazuje. To je res — ali kdor dobro orje in njivo pridno obdela, se mu ni tega bati. In če pri vsem tem pride med ozimino nekoliko steblic mačjega répa, ni to velika škoda, ker se po žetvi dá lahko iz žita odbrati in dá dober pridelk na semenu.

Ne le jemati smemo zemlji, tudi dajati ji moramo.

(Dalje in konec.)

Ko je gosp. predsednik dunajske kmetijske družbe tako spodbadal kmetovavce, da ne le jemati smemo zemlji, temuč tudi dajati ji moramo, je razložil zboru mnogotere skušnje na svojih grajsinah, iz katerih se je očitno pokazalo, kako obilno se splača umno ravnanje z gnojem v hlevu, na gnojnišu in na njivi.

Povzamemo iz teh skušinj le nekatere. Da iz gnojnice ne uide smerad (zakaj smerad je ravno naj rodovitniši del gnoja, je cvet gnoja), se na vedro gnojnice, ki se je nabirala poleg gnojniša, priliva pol funta hudičevega olja ali žepene kisline, ker žepena kislina spremeni ogelnokisli amonjak v žeplenokislega, ki ne izpuhti iz gnoja, kakor uni.